

Aanvulling op de notitie
'Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs'

Inhoudsopgave

Inleiding		blz. 3
Thema 1:	uitbesteding	blz. 7
Thema 4:	bekostiging buitenlandse studenten/ studenten in het buitenland	blz. 9
Thema 6:	studenten volgen modules van opleidingen	blz. 14
Nieuw thema:	aantal voor de bekostiging mee te tellen studenten	blz. 16

Inleiding

In augustus 2003 is de notitie 'Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs' tot stand gebracht. In die notitie is de bekostigde universiteiten en hogescholen helderheid verschaft over de toepassing van de bestaande bekostigingsregels voor de telling van de bekostigingsparameters van 1 oktober 2003 en volgende jaren.

Na het verschijnen van de notitie zijn over een aantal van de daarin behandelde thema's vragen aan mij voorgelegd, of zijn er onderwerpen naar voren gekomen, die een relatie hebben met een van de thema's, maar die niet met zoveel woorden in de notitie aan de orde zijn gesteld.

Ook in 2004 is het zogenaamde Bekostigingsoverleg met het hoger onderwijsveld gevoerd. Het overleg was er op gericht om duidelijkheid te verschaffen over eventuele ongewenste neveneffecten en administratieve lasten van de voorgenomen maatregelen. Deze notitie geeft een aanvulling op het oordeel – zoals neergelegd in de notitie 'Helderheid' - over de vraag, op welke wijze de bestaande onhelderheid in de bekostiging kan worden weggenomen.

Ik herhaal dat het van groot belang is dat de verantwoordingslijnen onverkort blijven bestaan. De rol die de raden van toezicht, de colleges van bestuur, de bestuursraden, de examencommissies en andere organen van de instelling daarbij zouden moeten spelen blijft onverminderd bestaan. Ook de andere genoemde factoren als het accreditatiestelsel, het toezicht door de Inspectie, de inrichting van het jaarverslag en de accountantsverklaring daarbij moeten blijven zorgen voor het bestaan en respecteren van de bestuurlijke integriteit binnen de instellingen. Ik ga er vanuit dat ook de wet 'Korte klap', die per 1 augustus 2004 in werking is getreden, daaraan een aanzienlijke bijdrage zal leveren.

In deze notitie is gekozen voor een iets andere indeling dan de notitie 'Helderheid'.

Reden daarvoor is dat de Commissie Rekenschap (hierna: commissie Schutte) in april haar rapport heeft uitgebracht. Ik refereer in deze notitie aan de aanbevelingen die de commissie over een aantal onderwerpen heeft gedaan en houd daar in mijn uitspraken rekening mee.

De onderwerpen zijn ondergebracht bij een van de in 'Helderheid' opgenomen thema's. Vervolgens wordt per onderwerp aandacht besteed aan:

- Omschrijving
- Dilemma
- Rapport commissie Schutte
- Maatregel

Nieuwe afspraken

Voor een aantal onderwerpen geldt dat er nieuwe uitspraken worden gedaan. Het gaat hier om de volgende onderwerpen:

- de spelregels voor uitbesteding, zoals beschreven in de notitie Helderheid, gelden voortaan ook voor uitbesteding van delen van het bekostigde onderwijs aan andere bekostigde instellingen.
- Studenten die nog niet over een verblijfsvergunning beschikken en die derhalve nog in het buitenland verblijven mogen wel al worden ingeschreven. Daarbij geldt als voorwaarde voor de bekostiging dat deze studenten voor de sluitingsdatum van het CRIHO in Nederland moeten verblijven en in het bezit moeten zijn van een verblijfsvergunning.
- Het in beginsel verplicht meetellen van ingeschreven studenten voor de bekostiging.

Bevestiging bestaande afspraken

De overige onderwerpen betreffen een herbevestiging van aangekondigde maatregelen in Helderheid. De reden dat er aandacht aan is besteed in deze notitie is divers van aard. In een aantal gevallen betreft het nieuwe casuïstiek binnen hetzelfde thema. Als voorbeeld kan worden genoemd buitenlandse studenten die slechts een deel van hun studie in Nederland volgen met het oog op het behalen van een Nederlands getuigschrift. Deze studenten tellen alleen mee voor de bekostiging in het studiejaar, waarin het Nederlands getuigschrift wordt behaald. In de tweede plaats wordt aandacht besteed aan onderwerpen waarvoor het afgelopen jaar van de zijde van de instellingen aandacht is gevraagd. Deze hebben geleid tot een nieuw thema.

Toekomstig beleid

Naast deze onderwerpen zijn er onderwerpen, die in de notitie 'Helderheid' aan de orde zijn geweest maar nog niet hun beslag hebben gekregen in nieuw beleid, zodat nog geen uitspraak gedaan kan worden over de mogelijke onduidelijkheden in de bekostiging daarvan.

Tot deze laatste behoren de volgende onderwerpen:

- Deelprogramma's (associate degree)

Uitgangspunt voor het bekostigde hoger onderwijs is steeds dat de opleiding moet zijn gericht op het behalen van het aan die opleiding verbonden getuigschrift. Functiegerichte cursussen kunnen daarom niet worden beschouwd als opleidingen in de zin van de wet.

Niettemin is duidelijk dat binnen het onderwijs en werkveld een behoefte bestaat aan het aanbieden van korte programma's binnen de hbo-bachelor. In dit kader kom ik spoedig met een voorstel over de mogelijkheid van korte programma's in het hoger onderwijs in relatie tot het nog uit te werken bekostigingsmodel, accreditatie, de Europese dimensie en de erkenning van een dergelijk tussenniveau door het werkveld.

- Noodfonds

In de notitie 'Helderheid' is een uitspraak gedaan over het noodfonds en meer in het bijzonder de situatie dat uit een dergelijk fonds collegegeld betaald wordt. Duidelijk is geworden dat behoefte bestaat aan een uitspraak over de bronnen, waaruit de financiële middelen van dit fonds afkomstig zouden mogen zijn (rijksbijdrage of andere bronnen van inkomsten). De commissie Schutte merkt in haar rapport 'Eerlijk delen' op dat de wet de mogelijkheden om een student te ondersteunen limitatief opsomt. Andere noodfondsen dan de afstudeerfondsen mogen niet uit de Rijksbijdrage worden gefinancierd. Ik onderschrijf de zienswijze van de commissie. Voor de duidelijkheid wijs ik erop dat noodfondsen wel uit andere bronnen dan de rijksbijdrage mogen worden gefinancierd.

- E-learning

In de notitie 'Helderheid' wordt aangekondigd dat beleid over het onderwerp e-learning voor studenten zal worden ontwikkeld. E-learning maakt onderdeel uit van een breed geheel, namelijk leren op afstand. In het HOOP 2004 wordt e-learning aangemerkt als middel om de daarin verwoorde agenda voor het hoger onderwijs, te ondersteunen. Daarom zal het beleid voor e-learning worden ontwikkeld in samenhang met de visie die is neergelegd in het HOOP. Dit zal dus breder zijn dan de vraag die als uitgangspunt diende voor de notitie 'Helderheid', die betrekking had op de bekostiging van deze vorm van onderwijs.

Controleprotocol

Deze notitie heeft evenals de notitie 'Helderheid' ten doel onduidelijkheden in de regelgeving omtrent bekostiging weg te nemen. In het kader van de bekostiging spelen naast de wet op het hoger onderwijs en het Bekostigingsbesluit WHW andere regelingen of protocollen een rol. Daarbij gaat het om het door CFI opgestelde controleprotocol OCW, de richtlijn jaarverslaglegging en de regeling CRIHO. Deze vinden veelal hun basis in de wet en worden ingeval van wijzigingen in de wetgeving daarop aangepast. Ook de notitie 'Helderheid' heeft

geleid tot enkele wijzigingen in met name het controleprotocol en de richtlijn jaarverslaglegging. Aan de hier bedoelde regelingen en protocol wordt slechts aandacht besteed voor zover dat in het kader van de te behandelen thema's relevant is. Het controleprotocol wordt op dit moment onderworpen aan een herziening, mede in verband met de wettelijke basis die dit protocol na de inwerkingtreding van de wet 'korte klap' zal krijgen.

Thema 1 uitbesteding

Omschrijving

Uitbesteding, zoals beschreven in de notitie 'Helderheid', is het uitbesteden van (delen van het) bekostigd onderwijs aan een niet door de overheid bekostigde private organisatie, tegen betaling van de geleverde prestatie.

In de notitie 'Helderheid' is duidelijkheid verschaft over de uitbesteding van delen van het onderwijs aan een niet-bekostigde instelling. Voor het hoger onderwijs is geen aandacht besteed aan de mogelijkheid van uitbesteding van het onderwijs door een bekostigde instelling aan een andere bekostigde instelling voor hoger onderwijs, terwijl dit in de praktijk wel aan de orde is.

Dilemma

De problematiek van uitbesteding van onderwijs aan bekostigde instellingen is niet wezenlijk anders dan die van uitbesteding aan niet bekostigde instellingen. In beide gevallen zijn waarborgen omtrent de kwaliteit, de toegankelijkheid en de doelmatigheid van het onderwijs gewenst.

In de notitie 'Helderheid' is de uitbesteding van het hoger onderwijs beperkt tot onderwijs aan niet-bekostigde instellingen. Achtergrond daarvan is dat universiteiten problemen voorzagen in hun samenwerking met academische ziekenhuizen in het kader van onderwijs op het gebied van medische opleidingen. Indien het thema uitbesteding van het onderwijs ook betrekking gehad zou hebben op bekostigde instellingen, zou daarmee mogelijk het verzorgen van onderwijs in een academisch ziekenhuis in het gedrang komen. Hetzelfde geldt voor onderzoekscholen en –instituten.

Rapport commissie Schutte

In het rapport van de Schutte wordt niet inhoudelijk aandacht besteed aan uitbesteding.

Oplossing

De door de universiteiten voorziene problemen doen zich niet voor, daar de wet specifieke bepalingen kent voor samenwerking van universiteiten met academische ziekenhuizen en onderzoeksinstituten. Deze wettelijke bepalingen sluiten uit dat maatregelen in 'Helderheid' op deze vormen van samenwerking van toepassing zijn.

Toelichting wettelijke basis relatie universiteiten met academische ziekenhuizen en onderzoeksinstituten

Onderzoeksinstituten en onderzoeksscholen

Onderzoeksinstituten en onderzoeksscholen, zoals bedoeld in art. 9.20 WHW, maken deel uit van de organisatie van een faculteit en daarmee van een universiteit. Deze vorm van samenwerking tussen twee of meer faculteiten blijft een interne aangelegenheid en er zal zich geen probleem voordoen, als deze samenwerking zich richt op het verzorgen van een deel van een opleiding.

Academische ziekenhuizen

Academische ziekenhuizen nemen, als het gaat om het verzorgen respectievelijk uitbesteden van opleidingen, een aparte positie in. Zij zijn, naast instelling voor patiëntenzorg, nadrukkelijk bedoeld als instelling voor onderwijs en onderzoek. De wet bepaalt in het tweede lid van art. 12.2 dat een academisch ziekenhuis hoogleraren van de faculteit der geneeskunde, wier vakgebied hen daarvoor in aanmerking doet komen, alsmede andere leden van het wetenschappelijk personeel dat op het desbetreffende vakgebied werkzaam is, in de gelegenheid moet stellen tot het geven van wetenschappelijk onderwijs en het doen van wetenschappelijk onderzoek. Het academisch ziekenhuis is met andere woorden de werkplaats van de medische faculteit van de universiteit. Daarmee is het niet een onderdeel van de universiteit, maar wel onlosmakelijk daarmee verbonden. Ook het bestaan van een gemeenschappelijk beleidsorgaan (art.12.19 WHW) en de ontwikkeling van academisch medisch centra en de bestuurlijke organisatie daarvan met participatie van het ziekenhuis, de medische faculteit en College van Bestuur maken de nauwe verwevenheid en samenwerking alleen maar des te duidelijk. Dit betekent dat op uitbesteding van de werkplaatsfunctie aan een academisch ziekenhuis is deze maatregel niet van toepassing.

Indien er sprake is van samenwerking met een ander niet direct aan de desbetreffende universiteit verbonden academisch ziekenhuis, is onderstaande maatregel wel van toepassing. Ook kan een academisch ziekenhuis samenwerken met bijvoorbeeld een hogeschool voor wat betreft de opleiding fysiotherapie. Dan is er sprake van uitbesteding van een deel van die opleiding door de hogeschool en geldt de maatregel.

Maatregel

Voor alle vormen van samenwerking met andere (bekostigde of onbekostigde) instellingen, waarbij sprake is van uitbesteding gelden onverkort de maatregelen uit 'Helderheid' met betrekking tot uitbesteding.

Deze nieuwe afspraak geldt met ingang van 1 september 2004.

Thema 4 Bekostiging buitenlandse studenten/studenten in het buitenland

1. Inschrijving buitenlandse studenten die nog niet over een verblijfsvergunning beschikken

Omschrijving

Door vertraging bij de IND beschikken buitenlandse studenten op de peildatum nog niet over een verblijfsvergunning. Vraag is of deze studenten ingeschreven kunnen worden.

Rapport commissie Schutte

De commissie Schutte besteedt geen aandacht aan deze problematiek.

Maatregel

Het is een bekostigingsvoorwaarde dat een student op de datum van 1 oktober staat ingeschreven bij een instelling. Het is mogelijk dat een student, die nog niet in het bezit is van een verblijfsvergunning en daardoor nog in het buitenland verblijft (art.7.32 onder d) wel al wordt ingeschreven. Deze student mag vervolgens alleen meetellen voor de bekostiging als hij voldoet aan de voorwaarde dat hij daadwerkelijk onderwijs in Nederland aan een Nederlandse instelling volgt. Aan deze bekostigingsvoorwaarde moet wel voor 1 december (is sluitingsdatum gegevenslevering aan het CRIHO) volgend op de inschrijving zijn voldaan. Als dat niet het geval is, mag de student niet meetellen voor de bekostiging.

Deze afspraak is een bevestiging van hetgeen in het controleprotocol 2003/2004 is opgenomen en geldt derhalve met ingang van 1 september 2003.

2. Dubbelpromoties bij een Nederlandse- en buitenlandse universiteit

Omschrijving

Promovendi voeren een deel van hun promotieonderzoek uit aan een Nederlandse- en een buitenlandse universiteit. Na afronding van het onderzoek promoveren zij aan beide instellingen.

Dilemma

Kan een promotie meetellen voor de bekostiging van een Nederlandse universiteit in het geval van dubbelpromoties.

Rapport commissie Schutte

De commissie doet in haar rapport geen uitspraak over de bekostiging van deze dubbelpromoties.

Maatregel

Een proefschrift wordt vervaardigd ten behoeve van het verwerven van een specifiek doctoraat, hetgeen uitsluit dat een proefschrift wordt gebruikt om verschillende doctoraten bij meerdere Nederlandse universiteiten te verwerven. Een proefschrift telt daarom slechts bij één Nederlandse instelling mee voor de bekostiging. Ook indien de promovendus zijn onderzoek aan twee instellingen verricht telt het proefschrift slechts mee voor de bekostiging bij de universiteit, waar het proefschrift met positief resultaat wordt verdedigd

Indien er sprake is van een Europese promotie, waarbij een Nederlandse en een buitenlandse instelling zijn betrokken, telt voor de Nederlandse instelling een proefschrift als het heeft geleid tot een promotie aan de laatstgenoemde instelling; dat wil zeggen het proefschrift aan die instelling is met een positief resultaat verdedigd. Voorts moet worden voldaan aan de voorwaarden, die het Bekostigingsbesluit WHW stelt. Dit betekent dat bekostiging van het proefschrift mogelijk is als wordt voldaan aan het bepaalde in het eerste lid van art. 2.10 WHW en wel dat de verdeling van de landelijke component proefschriften en ontwerpercertificaten over de universiteiten plaats vindt op grond van het aantal proefschriften en ontwerpercertificaten in het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Deze maatregel geldt met ingang van 1 september 2004.

3. Opleidingen met instroom buitenlandse studenten; opleidingen met studerenden in het buitenland

In de notitie Helderheid zijn de nodige voorbeelden behandeld rond de bekostiging van buitenlandse studenten. Sindsdien is er nieuwe casuïstiek naar voren gekomen waarover interpretatievragen rezen. De casuïstiek is onder te brengen in de volgende omschrijvingen.

Omschrijving

- Studenten volgen in het kader van hun opleiding in Nederland een deel van hun opleiding in het buitenland.
- Studenten volgen hun opleiding grotendeels in het buitenland
- Studenten volgen slechts een deel van de opleiding in Nederland

- Studenten volgens slechts een deel van de opleiding in Nederland en behalen uiteindelijk het Nederlandse getuigschrift. (bidiplomering, Erasmus mundus)

Rapport commissie Schutte

De commissie besteedt aandacht aan buitenlandse studenten. Zij oordeelt dat, indien een instelling buitenlandse studenten, die slechts een deel van de reguliere opleiding volgen, respectievelijk de opleiding nagenoeg geheel in het land van herkomst volgen, dit handelen als 'rood' moet worden aangemerkt. De commissie oordeelt in dat verband dat het mee laten tellen van de bekostiging van deze studenten in strijd is met artikel 7.17 WHW, als er geen toestemming is verleend om de opleidingen buiten de vestigingsplaats aan te bieden. Op het punt van bidiplomering stelt de commissie dat er geen bezwaar tegen is dat studenten mogen meetellen voor de bekostiging, als op grond van vrijstellingen op basis van elders verworven kwalificaties een getuigschrift is behaald.

Kaders waarbinnen de casuïstiek beoordeeld wordt

Artikel 7.17 WHW

Artikel 7.17 van de WHW regelt dat het onderwijs wordt verzorgd in de plaats van vestiging van de instelling. Inmiddels is dit artikel gewijzigd bij wet van 24 juni 2004, Staatsblad 321. Deze wetwijziging zal medio augustus in werking treden. In het nieuwe artikel 7.17 is geregeld dat een opleiding wordt verzorgd in de gemeente waar die opleiding blijkens het Centraal register opleidingen hoger onderwijs is gevestigd. In de wetgeschiedenis van dit artikel is nader toegelicht wanneer er geen sprake is van een nieuwe vestigingsplaats van een opleiding, waarvoor goedkeuring van de minister nodig is en wanneer instemming niet nodig is. In het geval, waarin slechts een zeer beperkt deel van de opleiding plaatsvindt buiten de plaats van vestiging, is er geen toestemming nodig. Voorbeelden daarvan zijn stages, het volgen van enkele vakken aan een andere instelling en specifieke praktijkoefeningen. Voor de verzorging van de propedeuse elders is wel toestemming nodig.

Wetgeving Korte klap

Op grond van het nieuwe artikel 2.6 WHW zijn onder andere voorwaarden voor de bekostiging, dat de student voorkomt in het GBA dan wel dat de adresgegevens van de student bekend zijn in het CRIHO én dat de student daadwerkelijk in Nederland onderwijs volgt.

De wetgeving Korte Klap kan worden gezien als een nadere invulling van het principe dat het onderwijs op de plaats van vestiging van de opleiding wordt verzorgd.

De studenten die in het GBA voorkomen zijn de Nederlandse ingezetenen, en de buitenlanders die op grond van een geldige verblijfstitel in Nederland verblijven. Onder de categorie die niet in het GBA voorkomt wordt blijkens de toelichting op het wetsartikel verstaan de studenten uit de grenslanden die in Nederland onderwijs volgen.

Het aanbieden van (voorgestructureerde) delen of modules van opleidingen.

Op grond van jurisprudentie dient de opleiding gericht te zijn op het behalen van het getuigschrift verbonden aan die opleiding.

Uitgangspunt is dat het aanbieden van een deel van de opleiding (al dan niet in de vorm van modules) niet wordt bekostigd. Indien vaststaat dat er geen sprake is van een opleiding gericht op het getuigschrift, tellen de studenten niet mee voor de bekostiging.

Maatregelen

Studenten volgen in het kader van hun opleiding in Nederland een deel van hun opleiding in het buitenland bijvoorbeeld in de vorm van stage.

Volgens het kader, geschetst onder artikel 7.17 hierboven, is er geen sprake van een andere vestigingsplaats van de opleiding, als slechts een beperkt deel van het onderwijsaanbod buiten de plaats van vestiging wordt verzorgd. Ook is het mogelijk dat een student enkele vakken aan een andere instelling volgt, die op grond van de onderwijs- en examenregeling deel uitmaken van het programma van de opleiding, waaraan de student is ingeschreven. Een ander voorbeeld is de student die het programma volgt aan de instelling en een beperkt deel van dat programma volgt buiten de instelling met behulp van bijvoorbeeld “e-learning”. De studenten die een beperkt deel van hun opleiding (bijvoorbeeld stage) in het buitenland volgen, mogen dus meetellen voor de bekostiging.

Studenten volgen hun opleiding grotendeels in het buitenland.

Het gaat hier bijvoorbeeld om studenten die door middel van e-learning in het buitenland een studie volgen of studenten die op een vestiging in het buitenland studeren. Op grond van de wetgeving korte klap moet blijken dat de student daadwerkelijk in Nederland studeert. Deze studenten tellen daarom niet mee voor de bekostiging.

Buitenlandse studenten die in Nederland een deel van de opleiding c.q. stage volgen

Het gaat hier bijvoorbeeld om buitenlandse studenten (free movers) die geworven zijn voor het volgen van een deel van het programma of om uitwisselingsstudenten die een deel van de

opleiding in Nederland volgen in het studiejaar, waarin geen afsluitend examen wordt afgelegd.

Uitgangspunt is dat het aanbieden van een deel van de opleiding (al dan niet in de vorm van modules) niet wordt bekostigd. Indien vaststaat dat er geen sprake is van een opleiding gericht op het getuigschrift, tellen de studenten niet mee voor de bekostiging.

Bidiplomering

Buitenlanders die in enig jaar een Nederlands getuigschrift behalen tellen voor dat jaar mee voor de bekostiging. Getuigschriften kunnen worden verkregen op basis van elders verworven competenties (EVC's). Studenten die in het kader van Europese programma's (bijvoorbeeld Erasmus mundi, bidiplomering) een deel van de opleiding in Nederland volgen en die uiteindelijk aan een Nederlandse instelling het getuigschrift behalen (op grond van eerder in Nederland behaalde tentamens en elders verworven kwalificaties) tellen mee voor de bekostiging als zij zijn ingeschreven in het jaar waarin het getuigschrift is behaald. De examencommissie van de instelling dient de elders verworven competenties van de individuele student te toetsen alvorens aan de student het Nederlands getuigschrift wordt uitgereikt.

Deze maatregelen zijn een herbevestiging van de afspraken in de notitie Helderheid en gelden daarom met ingang van 1 september 2003

Thema 6 Studenten volgen modules van opleidingen

Omschrijving

Universiteiten hebben schakelcursussen ontwikkeld om studenten, die in het bezit zijn van HBO bachelor getuigschrift en die niet voldoen aan de toelatingseisen voor een WO masteropleiding, in staat te stellen alsnog aan de toelatingseisen te voldoen. De door de universiteiten aangeboden schakelprogramma's bestaan uit een aantal vakken van een bacheloropleiding. Als de student deze cursus met goed gevolg heeft afgelegd, ontvangt hij een bewijs van toelating voor de masteropleiding.

Dilemma

Mogen personen, die een schakelprogramma volgen, door de instelling als student worden ingeschreven en mogen zij meetellen voor de bekostiging?

Rapport commissie Schutte

De commissie doet over deze specifieke casus geen uitspraak. Wel deelt Schutte het in de notitie Helderheid verwoorde standpunt dat modules van opleidingen, die niet leiden tot een getuigschrift, niet voor bekostiging in aanmerking komen.

Overwegingen

- Uitgangspunt is dat een persoon slechts mag worden ingeschreven bij een CROHO-opleiding, indien het de bedoeling van de instelling is hem daadwerkelijk op te leiden voor het aan die opleiding verbonden getuigschrift. Schakelprogramma's zijn niet bedoeld om deelnemers op te leiden voor het WO bachelor getuigschrift.
- Voor de doorstroming van de HBO bachelor naar de WO masteropleiding is het volgende geregeld : de onderwijs en examenregeling van de WO masteropleiding bevat de eisen waaraan de HBO bachelor moet voldoen om te kunnen instromen in de masteropleiding.
- Na de invoering van de BAMA structuur is in de wet geregeld dat, indien betrokkene niet voldoet aan de toelatingseisen voor de WO masteropleiding en van hem redelijkerwijs kan worden verwacht dat hij daaraan binnen een redelijke termijn alsnog kan voldoen, hem de mogelijkheid wordt geboden de tekortkoming weg te nemen en alsnog aan de toelatingseisen te voldoen.
- Het is dus aan de instellingen om tot een zodanige afstemming van de programma's te komen dat de HBO bachelor aan de eisen voor de toelating tot de WO masteropleiding

voldoet. Er zijn verschillende hogescholen en universiteiten die op dit punt samenwerken,

- Bij de behandeling van de het wetsvoorstel BAMA is expliciet aangegeven dat de begeleiding van studenten bij het wegnemen van deficiënties in de vorm van schakelprogramma's voor de toelating tot de WO masteropleiding, niet behoort tot het initieel onderwijs en dat de financiering daarvan niet uit de rijksmiddelen dient te geschieden. Dit is ook de conclusie van het over dit onderwerp gevoerde wetgevingsdebat geweest.

Conclusie

Een persoon mag slechts meetellen voor de bekostiging als hij is ingeschreven bij een opleiding gericht op het aan een CROHO-opleiding verbonden getuigschrift. Modules van opleidingen die niet leiden tot een aan een CROHO-opleiding verbonden getuigschrift, dan wel als aparte trajecten aangeboden modules zijn geen CROHO-opleidingen en worden daarom niet bekostigd.

Schakelprogramma's worden niet aangeboden met het oog op het behalen van het bachelor getuigschrift, doch slechts met het oog op de toelating tot de masteropleiding. De deelnemers aan schakelprogramma's kunnen dus niet worden ingeschreven bij een bacheloropleiding en tellen dus niet mee voor de bekostiging.

Deze afspraak is een herbevestiging van de afspraken in de notitie Helderheid en geldt daarom met ingang van 1 september 2003.

Nieuw thema

Aantal voor de bekostiging mee te tellen studenten.

Omschrijving

De vraag is gerezen of de instelling de vrijheid heeft om af te zien van het recht op bekostiging als het gebruik maken van dat recht leidt tot een lagere rijksbijdrage.

Dilemma

Uitgangspunt is dat als een student voldoet aan de inschrijvingsvoorwaarden en tevens wordt voldaan aan de bekostigingsvoorwaarden, de student in principe meetelt voor de bekostiging en dat de hogeschool hierin geen eigen keuze kan maken. Ook de Algemene Rekenkamer heeft er op gewezen dat de keuzes die instellingen maken met betrekking tot het niet of wel meerekenen van studenten voor de bekostiging tot strategisch gedrag moet worden gerekend. Niettemin kunnen er zich gevallen voordoen, waarin een student wel moet worden ingeschreven, maar waarbij bekostiging niet aan de orde is. (een voorbeeld hiervan kan zijn studenten die in het kader van een uitwisselingsprogramma hier komen studeren)

Maatregel

De keuzemogelijkheid om studenten voor de bekostiging mee te laten tellen wordt gehandhaafd, mits deze mogelijkheid niet leidt tot strategisch gedrag van de instellingen. Onder strategisch gedrag wordt in dit geval verstaan: het uit de bekostigingstelling halen van reeds eerder ingeschreven studenten om een hogere bekostiging te krijgen. De bekostigingsregeling van het hoger onderwijs kent positieve prikkels (bijvoorbeeld diplomabekostiging) en negatieve prikkels (bijvoorbeeld lagere bekostiging voor de lange studeerder). Het niet meetellen van studenten, die zorgen voor een negatieve bekostigingsprikkel, houdt een omzeiling van de bekostigingsbepalingen in. Een uitzondering op deze regel vormt het onbedoelde negatieve effect van het bekostigingssysteem in het hoger beroepsonderwijs in het geval waarin een student, die reeds een getuigschrift heeft behaald bij dezelfde instelling, zijn studie aan diezelfde instelling vervolgt in bijvoorbeeld een andere opleiding. De huidige bekostigingssystematiek leidt in zo'n situatie tot onrechtvaardige niet bedoelde kortingen en in een dergelijk geval hoeft de student niet mee te tellen voor de bekostiging.

In het controleprotocol wordt opgenomen dat de instellingen een student, die voldoet aan alle inschrijvingsvoorwaarden en tevens aan alle bekostigingsvoorwaarden wordt voldaan, als bekostigd student in het CRIHO moet registreren en dat met een goed gevolg afgelegd examen eveneens als bekostigd moet worden geregistreerd.

Alleen als een student of afgestudeerde al eerder bij dezelfde instelling een getuigschrift heeft behaald, mag de instelling de student of het getuigschrift als niet-bekostigd opgeven.

Deze wijziging in het controleprotocol geldt vanaf 1 september 2004.